

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	31 maart 2025
Voorstelnummer	D843815
Portefeuillehouder(s)	Ronald Vennik
Commissie	18 maart 2025
Team	Beleid & Vastgoed
Opsteller	Anna Ankoné
Aantal bijlagen:	2
Onderwerp :	Warmteprogramma Heiloo 2025

Voorgesteld besluit

De Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma 2025 Heiloo vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Nee

INLEIDING

In 2050 worden alle woningen en utiliteitsgebouwen in Nederland verwarmd zonder aardgas. Dat komt voort uit het Nationaal Klimaatakkoord uit 2019. In het Klimaatakkoord hebben overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties afgesproken hoe Nederland de uitstoot van broeikasgassen gaat terugdringen. Onderdeel hiervan is de warmtetransitie: de opgave om 7 miljoen woningen en 1 miljoen utiliteitsgebouwen te verwarmen met hernieuwbare energie in 2050, en dus niet meer met aardgas. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering hiervan is vanuit het Rijk bij gemeenten belegd.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Akkoord van Parijs
- Nationale Klimaatwet
- Klimaatakkoord 2019
- Urgenda-vonnis
- Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW)

De coalitiepartijen van Heiloo hebben in 2022 in het Collegeprogramma 'Heiloo Natuurlijk' de ambitie beschreven om een van de duurzaamste gemeenten van Nederland te worden en te streven naar een klimaatneutrale energievoorziening in 2040. Dit betekent dat alle gebouwen in de gemeente dan ook van het aardgas af moeten zijn.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Een Warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet, met daarin de plannen voor het verduurzamen en aardgasvrij maken van de gemeente in de komende 10 jaar. Het beschrijft in welke gebieden we de komende jaren aan de slag gaan en wat ruwweg de verwachte aanpak is. Na de zomer van 2025 starten we in deze gebieden met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen uit de buurt met het uitwerken van de plannen in meer detail. In de wijk Ypestein is hier al mee gestart op aangeven van een bewonersinitiatief.

Dit Warmteprogramma:

- biedt duidelijkheid en handelingsperspectief voor professionele partners, en voor inwoners, ondernemers en andere gebouw eigenaren;
- legt de basis voor de gebiedsgerichte aanpak en vormt de basis voor de uitvoeringsplannen per buurt;
- zorgt ervoor dat we de voortgang van de plannen voor de komende tien jaar goed kunnen bijhouden.

In 2020 maakten we een voorloper van dit Warmteprogramma: 'Visie Aardgasvrije Wijken Heiloo 2020'. Deze visie beschrijft in grote lijnen de route naar aardgasvrij in 2050. Zoals hierboven uitgelegd richt de ambitie in Heiloo zich inmiddels op aardgasvrij in 2040.

Dit Warmteprogramma is concreter en beschrijft wat we de komende 10 jaar gaan doen:

- we beschrijven in welke buurten we starten met het maken van uitvoeringsplannen;
- voor sommige buurten geven we ook een beoogde einddatum voor de levering van aardgas;
- voor de overige buurten maken we een gemeentebreed actie- en ondersteuningsplan zodat inwoners en bedrijven zich hier wel al kunnen voorbereiden op de stap naar aardgasvrij in hun buurt plan.

Belangrijk om te benadrukken is dat het in deze fase – en dus in dit raadsvoorstel – gaat om een *concept* Warmteprogramma.

Aanwijsbevoegdheid

Vanaf 1 juli 2025 is het door de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) mogelijk voor een gemeente om in een bepaald gebied in het omgevingsplan aan te wijzen dat na minimaal 8 jaar (langer is ook mogelijk) de levering van aardgas stopt. Het voornemen om dit instrument in te zetten moet worden opgenomen in het Warmteprogramma. Vervolgens moet dit voornemen in een uitvoeringsplan voor dat gebied goed worden onderbouwd voordat het omgevingsplan kan worden aangepast. In Heiloo is ervoor gekozen om het voornemen om deze aanwijsbevoegdheid in te zetten op te nemen in het Warmteprogramma als instrument om de doelstellingen te behalen. Daarnaast is het vanuit de netbeheerders van belang om stapsgewijs naar een aardgasvrij Heiloo te gaan, zodat zij hun planning voor verzwaring van het net hierop kunnen aanpassen. Tot slot geeft het de gemeente een handvat om te voorkomen over enkele jaren een onevenredig duur gasnet moet worden onderhouden voor een beperkt aantal gasgebruikers.

Inhoud Warmteprogramma

De afgelopen jaren zijn er al grote stappen gezet. Zo kwam er ondersteuning – zowel financieel als praktisch – voor het isoleren van woningen met een lagere WOZ-waarde. Voor woningeigenaren met een verhoogd risico op energiearmoede bood de gemeente aanvullende subsidie. Voor de komende jaren ligt de ambitie nog hoger.

De komende 5 jaar moeten jaarlijks 500 gebouwen de overstap naar aardgasvrij maken. Tussen 2030 en 2040 is dit aantal ruim 1000 gebouwen per jaar. Dit betekent een alternatief realiseren voor de cv-ketel, het hoogwaardig isoleren van woningen, het aanpassen van

verwarmingsinstallaties, vervangen van gasfornuizen, het plaatsen van zonnepanelen en het aanpassen van de ondergrondse infrastructuur van het elektriciteitsnet. Met name dat laatste verdient de komende jaren extra aandacht en nauwe afstemming met netbeheerder Liander, omdat de gemeente Heiloo – net als heel Nederland – steeds meer aanloopt tegen de grenzen van het elektriciteitsnet.

Onderzoeksbureau CE Delft heeft voor de gemeente onderzoek gedaan naar het beste warmte alternatief voor aardgas per buurt. Een van de belangrijkste conclusies is, dat er in Heiloo geen grootschalig collectief warmtenet komt. Het verwarmen gaat dan met individuele technieken zoals een warmtepomp, of met kleinschalige collectieve installaties wanneer buurtbewoners daar gezamenlijk de voorkeur aan geven. Te denken valt aan mini-warmtenetten of een buurtwarmtepomp. Een grootschalig warmtenet is niet haalbaar in de gemeente Heiloo, zoals in het Warmteprogramma verder wordt toegelicht

In dit Warmteprogramma staan de buurten aangegeven waar de gemeente de komende jaren gaat starten met het opstellen van uitvoeringsplannen op gebiedsniveau. Deze planning is gebaseerd op data over de sociale, technische en economische situatie in die buurten, en in samenspraak met stakeholders als Liander, Kennemer Wonen, Duurzaam Heiloo, Heiloo Energie en bestaande inwonersinitiatieven gericht op aardgasvrij wonen.

Gebiedsnaam	Aantal gebouwen (WEQ)	Beoogde aanpak	Voornemen aanwijs-bevoegdheid	Start opstellen UP	Beoogde start uitvoer	Aanpak tot start UP
Ypestein (zonder zuidzijde Oosterzij)	2701	All electric	Ja	Al gestart	2026	nvt
Zuiderloo	626	All electric	Ja	2025	2026	nvt
Plan Oost + Nijenburg	1280	All electric	Ja	2026	2027	Opstarten buurtinitiatief + isolatie
Kapelbuurt + De Volkstuinen	286	All electric	Ja	2027	2028	Isolatie
Blockhovelpark	322	All electric	Ja	2027	2028	Isolatie
Noorderneg + Oud West	1631	All electric	Ja	2028	2029	Isolatie
Zuiderneg + Zuid West	1987	All electric	Ja	2029	2030	Isolatie
Vennewater	374	All electric	Ja	2029	2030	Gemeente breed

Bij het opstellen van deze uitvoeringsplannen per gebied wordt – samen met inwoners en andere betrokkenen – in kaart gebracht wat nodig is om in dat gebied de stap te zetten naar een duurzame energievoorziening. Hierop zijn de jaartallen gebaseerd, waarin de einddatum van gaslevering voor dat gebied wordt voorzien. Op die manier voorkomt de gemeente dat er in de toekomst een aardgasnet in stand moet worden gehouden voor slechts een klein aantal aansluitingen.

Naast de gebiedsgerichte aanpak komt er ook een gemeentebrede aanpak voor isolatie en de overstap op (hybride) warmtepompen voor iedereen die daarmee aan de slag wil.

Besluitvorming Warmteprogramma

Omdat het Warmteprogramma een programma onder de nieuwe Omgevingswet is, is het college bevoegd om het vast te stellen. Bij de Visie Aardgasvrije Wijken van 5 jaar geleden was dit nog de gemeenteraad. Het college van B&W heeft besloten dit Concept Warmteprogramma Heiloo wel aan ter consultatie aan de raad voor te leggen, zodat zij haar opmerkingen aan u mee kan geven en er zo nodig aanpassingen gedaan kunnen worden. Wel wordt u als gemeenteraad gevraagd om de uitgangspunten voor het Warmteprogramma vast stellen, om daarmee invulling te geven aan uw kaderstellende rol binnen de Omgevingsvisie. In de huidige Omgevingsvisie staan namelijk nog weinig kaders voor de warmtetransitie opgenomen.

Vandaar dat u als gemeenteraad wordt geadviseerd om de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Heiloo vast te stellen.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Het college had ervoor kunnen kiezen om juist met de buurten te beginnen waar de stap naar aardgasvrij het lastigst is, omdat daar het meeste moet gebeuren. Er is daar niet voor gekozen omdat we ook doelstellingen op kortere termijn moeten halen en het ook handig is om te beginnen op die plekken waar het makkelijker is.

Daarnaast had het college ervoor kunnen kiezen het voornemen voor de aanwijsbevoegdheid niet op te nemen. Hier is niet voor gekozen omdat het nu niet opnemen van dit voornemen in het Warmteprogramma ervoor zorgt dat dit gereedschap de komende jaren niet benut kan worden en het behalen van de doelstellingen in gedrag komt. Zoals hiervoor uiteengezet, is het om meerdere redenen wel wenselijk deze optie te behouden.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Naast het Warmteprogramma voor Heiloo worden er door de BUCH werkorganisatie ook Warmteprogramma's gemaakt voor Castricum, Bergen en Uitgeest op ditzelfde moment. De aanpak zal in de vier gemeenten hetzelfde zijn, omdat dezelfde warmteoplossingen het alternatief voor aardgas zijn. De Warmteprogramma's komen dus voor een groot deel overeen, behalve uiteraard de delen over de terugblik en de planning en beschrijving van gebieden waar we de komende 5 jaar gaan starten. Ook een verschil is dat Heiloo als enige van de BUCH gemeenten de doelstelling op 2040 heeft gezet.

RISICO'S

Het wordt lastig uitvoering te geven aan de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord als de beschikbare gelden van het rijk voor de uitvoering niet worden gecontinueerd en niet worden opgehoogd zoals nodig is (zie onder financiën).

Daarnaast is de arbeidsmarkt krap en is het een risico dat er niet voldoende geschikte mensen zijn vanuit de gemeente voor de uitvoeringsplannen, maar ook vanuit de installatiebranche.

Binnen het kader van grotendeels elektrische oplossingen om wijken van het gas te brengen, is ook de krapte op het elektriciteitsnet – beter bekend als netcongestie – een groot risico. Daarom wordt bij het opstellen van de plannen per wijk uitvoerig contact gehouden met de netbeheerder, om problemen in de wijk te voorkomen.

FINANCIËN

Voor het realiseren van deze uitvoeringsplannen per gebied is capaciteit en daarmee geld nodig. Hiervoor stelt de rijksoverheid subsidie beschikbaar via de CDOKE-regeling voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Volgens die regeling kunnen uren gedeclareerd worden. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft onderzoek laten doen naar de benodigde capaciteit bij gemeenten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Een inschatting op basis van dat onderzoek door Andersson, Elffers, Felix en Improven (2024), is dat de gemeente circa €250.000 aan capaciteitskosten per gebied per jaar nodig heeft om de doelstellingen te behalen. Het gaat dan om kosten voor projectleiding, participatie, communicatie, onderzoek, ondersteuning inwonersinitiatieven, etc. In de komende 5 jaar starten we in 8 gebieden. Dit komt dus neer op 2 miljoen euro per jaar voor de uitvoeringsplanfase. Genoemd onderzoek gaat ervan uit dat die inzet in een gebied circa 8 jaren lang nodig is om het doel te behalen.

Voor het maken van de uitvoeringsplannen de komende 5 jaar maken we voor een deel gebruik van de bestaande capaciteit. Daarnaast zal er extra capaciteit nodig zijn voor de opschaling in fte, inhuur en eventueel benodigd onderzoek. Deze kosten kunnen worden gefinancierd uit de CDOKE middelen binnen de bestaande meerjarenplanning. Voor het opstellen van het Uitvoeringsplan hebben we voor Ypesteijn al een subsidie gekregen van de Provincie NH á €34.000,- en deze kunnen we ook voor andere gebieden aanvragen. Voor de uitvoeringsfase na vaststellen van het Uitvoeringsplan is het mogelijk extra planfinanciering aan te vragen bij het rijk.

DUURZAAMHEID

Dit Concept Warmteprogramma is onderdeel van de uitvoering van de Klimaatdoelstelling.

PARTICIPATIE

Deze conceptversie van het Warmteprogramma en de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Heiloo is tot stand gekomen met input van:

- Liander
- Kennemer Wonen
- Heiloo Energie
- Duurzaam Heiloo
- Bewonersinitiatief Oosterzij
- Inwonerspanel Klimaat BUCH
- Ondernemend Heiloo
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)
- HVC
- Provincie Noord-Holland
- Andere beleidsdomeinen BUCH werkorganisatie

Er zijn individuele gesprekken gevoerd, in het najaar en in januari zijn er stakeholdersessies gehouden en begin februari hebben de stakeholders de gelegenheid gehad om te reageren op de 80% conceptversie van het Warmteprogramma.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na de consultatie van het Concept Warmteprogramma en het vaststellen van de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Heiloo 2025 wordt het Warmteprogramma zo nodig naar aanleiding van opmerkingen in de raadscommissie aangepast. Deze nieuwe versie heet dan het Ontwerp- Warmteprogramma Heiloo, die ter besluitvorming wordt voorgelegd in het college. Deze Ontwerpversie wordt dan 6 weken ter inzage gelegd

voor eenieder die een zienswijze wil indienen. In deze periode zal er ook een gemeentelijke informatiebijeenkomst worden georganiseerd over het Warmteprogramma.

Na de 6 weken wordt er een nota van zienswijzen gemaakt. Het Warmteprogramma zal zo nodig worden aangepast en daarna wordt de definitieve versie voor het zomerreces ter vaststelling voorgelegd aan het college van B&W. Daarna volgt nog publicatie in het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

BIJLAGEN

- Concept Warmteprogramma Heiloo 2025 met bijbehorende bijlagen
- Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Heiloo 2025

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

J. van den Beij-Veenstra
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester